

Kust- bescherming

Een integrale aanpak op sociaal,
economisch en ecologisch vlak

Kustvlaktes lopen wereldwijd grote risico's. Hier bevinden zich zeer kwetsbare ecosystemen die extra bedreigd worden door klimaatverandering, stormen, tsunami's en menselijk ingrijpen. Maar dit zijn ook gebieden met grote economische kansen. Het is daarom van belang om kustvlaktes duurzaam te ontwikkelen met behulp van een integrale aanpak met oog voor sociale, economische en ecologische aspecten. Belangrijk is om samenwerking tussen overheden en private partijen te stimuleren en financieringsinstellingen vanaf het begin te betrekken. Dit zorgt ervoor dat plannen ook daadwerkelijk omgezet kunnen worden in concrete uitvoeringsprojecten.

Wat is er aan de hand?

De kustvlaktes in de wereld zijn druk bevolkt en vaak van vitaal economisch belang. Momenteel wonen er wereldwijd 1,2 miljard mensen in kustgebieden. De prognose is dat dit aantal zal groeien door bevolkingsgroei en migratie naar 1,8 tot 5,2 miljard in 2080.

Kustvlaktes hebben vaak rijke ecosystemen omdat het de overgangsgebieden zijn tussen een zoute en zoete omgeving. Deze ecosystemen zijn zeer kwetsbaar. De kwetsbaarheid van de kustvlaktes neemt extra toe door een veranderend klimaat, maar ook als gevolg van menselijke interventies in het natuurlijk systeem. De kustgebieden worden geteisterd door tsunami's, orkanen, overstromingen, droogte, ecologische degradatie, erosie en verzilting. Waterkwaliteit in de kustvlaktes staat onder permanente spanning door de grote zoetwater onttrekking. Het zoute water trekt hierdoor veel verder landinwaarts. In het droge seizoen (bij een lage rivierafvoer) is er vaak een zoetwater tekort waardoor verzilting een toenemend probleem wordt. Verder hebben kustvlaktes vaak kwetsbare ecosystemen die vitaal zijn voor de biodiversiteit en voor de bescherming tegen hoogwater en golfslag, zoals mangroves.

Daarnaast gaat de economische ontwikkeling in hoog tempo door om economische kansen te verzilveren rond de ontwikkeling van steden, havens, industrie (onder andere gas en oliewinning), infrastructuur, toerisme en landbouw. Een integrale aanpak van de kustvlaktes met aandacht voor de sociale, economische en ecologische aspecten is noodzakelijk en urgent om deze gebieden beter te beschermen.

Maatwerk met oog voor lokale prioriteiten

Nederland heeft veel kennis in huis op het gebied van kustvlaktebeheer. Hiermee kunnen we ons weren tegen het veranderende klimaat en de verwachte stijgende zeespiegel. De kustvlaktes in de wereld zijn vaak complexe gebieden waar veel (tegenstrijdige) belangen zijn. Omdat kustvlaktes vaak de economische motoren zijn, is het van belang deze gebieden op een duurzame wijze te ontwikkelen. Een integrale aanpak is hierbij van essentieel belang. Kustvlaktes kunnen onderling erg verschillen waardoor de aanpak maatwerk is met oog voor lokale prioriteiten. Het werkveld richt zich op duurzame (economische) ontwikkeling binnen de marges van de veerkracht van het natuurlijk systeem. Dit door enerzijds in te zetten op het maken van duurzame en strategische ontwikkelingsplannen, en anderzijds te richten op concrete kansen voor uitvoering.

TINEKE DIJKSTRA FOTOGRAFIE

JOOP VAN HOUT

Zandmotor

Een integrale ontwikkelingsstrategie

In het kader van de Internationale Waterambitie (IWA) is er specifieke interesse om in te zetten op de kustgebieden in de wereld waar de hierboven genoemde problematiek speelt. Maar ook waar de lokale overheden zich van de urgentie bewust zijn en met Nederland willen samenwerken om dit oplossingsgericht aan te pakken. De inzet is op duurzame economische en sociale ontwikkeling waarbij de nadruk ligt op het realiseren van een integrale ontwikkelingsstrategie. De activiteiten kunnen zich richten op een planfase (strategie) waarbij een aantal thema's aan de orde kunnen komen:

- Inzet op verhoogde waterveiligheid en waterzekerheid in de kustvlakte;
- Kustbescherming en ecologie (met concepten als Bouwen met de Natuur);
- Integrale en duurzame ontwikkelingsstrategieën met nadruk op havens, infrastructuur en stedelijke ontwikkeling;
- Water en landbouw (veelal gericht op aquacultuur).

De ambitie van de IWA is om sterker te focussen op de uitvoering van plannen, waardoor de kustgebieden ook daadwerkelijk klimaatbestendiger worden ingericht. De variëteit van maatregelen is groot, zoals zandsuppleties voor een aantrekkelijke en brede kustlijn, aanleg van stabiele dijken, ontwikkelen van mangrovegebieden en andere innovatieve maatregelen om de kust te versterken. Vanuit het perspectief van watertechnologie is er grote behoefte aan zoetwater in de kustgebieden. Dit kan gerealiseerd worden door zoetwater conservering en door innovatieve technologieën, zoals ontziltingsinstallaties.

Doel van internationale samenwerking

Het hoofddoel van de samenwerking is gericht op het bijdragen aan de waterveiligheid en waterzekerheid in de kustgebieden in de wereld. Deze kustgebieden maken vaak onderdeel uit van de stedelijke delta's. De preventieve aanpak is hier een relevante boodschap. Ook stimuleert het de samenwerking met overheden en private partijen om duurzame ontwikkelingsstrategieën (bijvoorbeeld 'coastal zone management' programma's) te ontwikkelen. Zodra uit de plannen concrete uitvoeringsprojecten ontstaan, is het belangrijk om financiële (investerings)instellingen vanaf het begin te betrekken. Deze instellingen kunnen helpen met het vergroten van de lokale capaciteit, het stimuleren van lokaal ondernemerschap en het regelen van gezamenlijke lokale financiering. Maar ook met het vormen van slimme coalities en het creëren van politiek en maatschappelijk draagvlak.

Het succes van de aanpak is af te lezen aan:

- Investerings in waterveiligheid en waterzekerheid zijn gerealiseerd met een breed lokaal draagvlak en worden duurzaam beheerd, waarbij innovaties inspiratiebron zijn geweest;
- Betere beveiliging tegen overstromingen in stedelijke delta's;
- Agrarische productie 25% waterproductiever;
- Grotere omzet in het buitenland;
- Nederland is succesvol aangesloten bij buitenlandse programma's;
- Toename bewustwording en politiek draagvlak als onderdeel van waterdiplomatie.

Meer informatie en contact

Deltacommissaris
www.deltacommissaris.nl

Delta Alliance
www.delta-alliance.org

Ecoshape
www.ecoshape.nl

Netherlands Water Partnership (NWP)
www.nwp.nl

European Commission
www.ec.europa.eu/environment/iczm/home.htm

Voor specifieke vragen neem contact op met Martien Beek
(martien.beek@minienm.nl)
of het secretariaat van het Interdepartementaal Water Cluster
(IWC@minienm.nl).